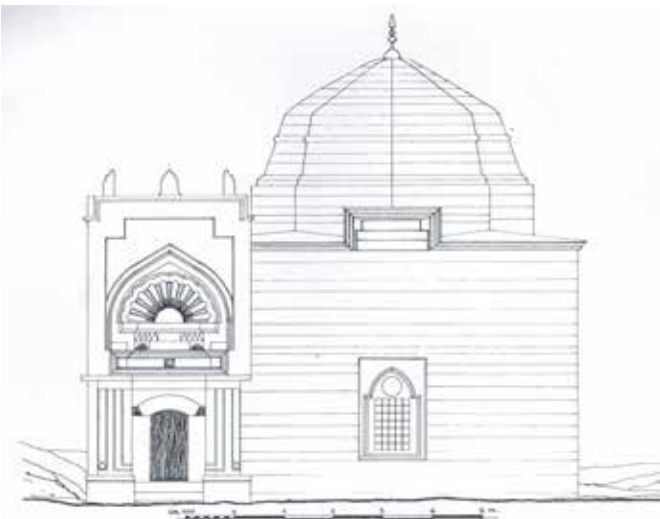
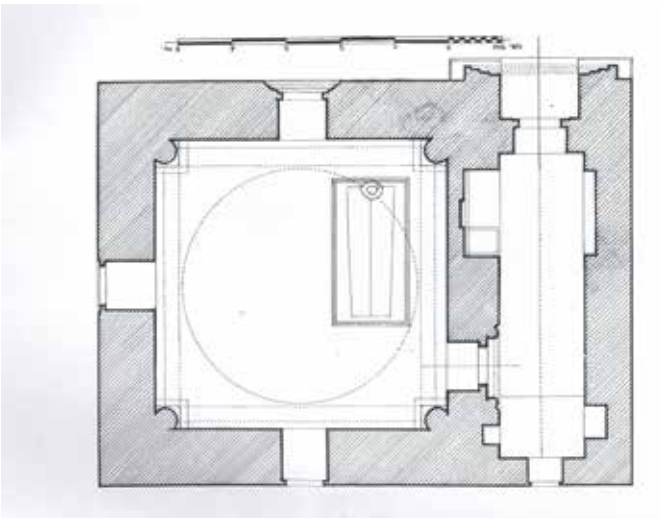

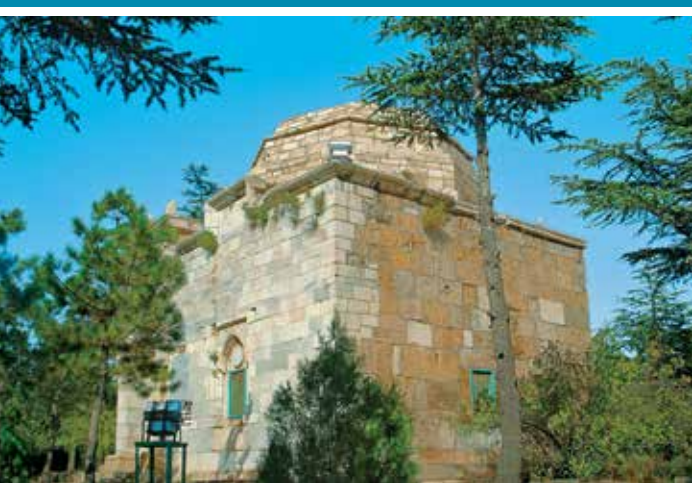
Aşık Paşa Türbesi, iki bölümlü planı, yana alınmış dar ve uzun taç kapısı, Kırgız çadırına benzeyen kubbesi ve kubbe önünde saçak silmeleri ile çevrilmiş kitabesi ile özgün bir yapıdır.

Sekiz dilimli kubbe, çift katlı geçiş sistemi üzerine oturtulmuştur. Pandantiferin yer aldığı ilk kat geçişin üzerinde, sekizgen prizma biçimli kasnak bulunmaktadır. Kasnağı, altta ve üstte silmeler çevreler.

Aşık Paşa'nın sandukası ana mekanda, kuzey duvarı n yanındadır. Dikdörtgen prizma biçimli sanduka, üstte iki yandan pahlanarak bitirilmiştir.

Batı cephesi, mermerden yapılan türbenin kuzey, güney, doğu cepheleri kesme taştan düzenli olarak örülmüştür.

AŞIK PAŞA

Asıl adı Ali olan Aşık Paşa, H.670 / M.1272 yılında Arapsun'da doğup, H.733 / M.1333'de Kırşehir'de vefat etmiştir.

"Aşık" lâkabını, tasavvuf düşüncesini benimsediği, "Paşa" lâkabını almıştır. Adının sonuna eklenen bu lakap babasını ilk oğlu olduğuna işaret eder. Eski Türkler büyük kardeşe "beşe" ya da "başaga" derlerdi. Beşe, zamanla Paşa'ya dönüşmüştür.

Aşık Paşa'nın dedesi olan Baba İlyas, Horasan'dan gelip Kırşehir'e yerleşmiştir.

Baba İlyas'ın dört oğlundan biri olan Muhlis Paşa, Aşık Paşa'nın babasıdır. Selçuklu döneminde çıkan Babailer isyanında Aşık Paşa'nın ailesinin büyük rolü olmuştur.

Eserlerinde Öz Türkçeyi kullanan Aşık Paşa, din ve tasavvuf bilgilerini, fiyeh Süleyman Türkmani'den öğrenmiştir. Aşık Paşa, Kırşehir'de bir zaviye kurmuştur. Aşık Paşa'nın onikibin beyitlik "Garipname" adlı eseri, Türkçe yazılmış olmasıyla önem taşımaktadır. Ünlü mutasavvıf Elvan Çelebi, Aşık Paşa'nın oğlu, meşhur tarihçi Aşıkpaşazade Aşık Paşa'nın torunudur.

Gariphane Dışındaki Eserleri

- * Fakirname
- * Vasef-ı Hal
- * Hikaye (59 Beyitlik)
- * Kimya Risalesi
- * Risalefi Beyanıs Sema

AŞIK PAŞA

Aşık Paşa, çevresine toplanan Oğuz boylarına, dostluk ve kardeşlik fikirlerini aşıladı, onlara Türkçe seslendi, eserlerini katıksız, Öz Türkçe yazdı.

Aşık Paşa, Acem ve Arap kültürlerine hayran olanlara karşı tepki gösterdi. Yabancı kültürleri kendini kaptıranlara içi yanarak şöyle seslendi.

*"Türk diline kimesne bakmaz idi,
Türlere her giz gönül akmaz idi,
Türk dahi bilmez idi bu dilleri,
İnce yolu, ol ulu menzilleri"*

GARİPNAME

Garipname, Aşık Paşa'nın en tanınmış eseridir. Selçuklu ve Beylikler dönemi Anadolu'sunda Arap, Fars kültür ve dillerinin karşısında, o gün için Garip sayılacak bir tutum izlendiğinden, eserine Garipname adını verdiği düşünülmektedir.

Aşık Paşa'nın Garipnamesi, beyit sayısı bakımından XIV. yüzyılda yazılmış en büyük eserdir. Tercüme olmayıp telif olması bakımından da çok değerlidir.

Garipname, aruz vezninin "Failatün failatün failün" kalıbıyla yazılmıştır. Tasavvuf ve tekke edebiyatının en seçkin eserlerinden biri olan Garipname, "Tasavvuf Ansiklopedisi" olarak da nitelenmektedir.

Garipname, on bab ve her babda on destandan oluşmaktadır. Bazı nüshalarının baş tarafında Farsça mukaddime bulunmaktadır. Yine eserlerin başlangıç kısmında her bölüm kısa kısa tanımlanmaktadır. Bundan sonra kainatın yaratılışından, tevhit ve münacaat niteliğindeki beyitlere geçilir. Onu Hz. Muhammed (SAV)'e naat, sahabeyi, dört halifeyi, aşere-i mübeşşereyi öven methiye niteliğindeki beyitler takip eder.

*Türki dilde ya'ni ma'nî bulalar
Türk ü Tacik ya'ni yoldaş olalar*

*Yol içinde birbirini yirmeye
Dile bakup ma'niyi hor görmeye*

*Tâ ki gönüldür iren ol menzile
Ol gönülden anlanan gelmez dile*

*Kamusıyla dil dakı hem işedür
İremezse eydür uşdur üşde dür*

*Hâliyâ doğru haber eydür bu dil
Gerçi kim irmez ana bu kâl-u-kîl*

*Kamu dilde mani vurdur bilene
Kamu yolda Hak bulındı bulana*

*Kamu dilde var-durur ma'nî sözi
Görene gizlü degül ma'nî yüzi*

*Ma'ni ehli ma'ninün kadrin bilir
Kanda kim bulsa ana ragbet kılar*

*Çok acâyib çok garâyib kimseler
Söylenür dilde neler vurdur neler*

*Ma'niyi bir dilde sanman siz hemen
Cümle diller anı söyler bî-gümân*

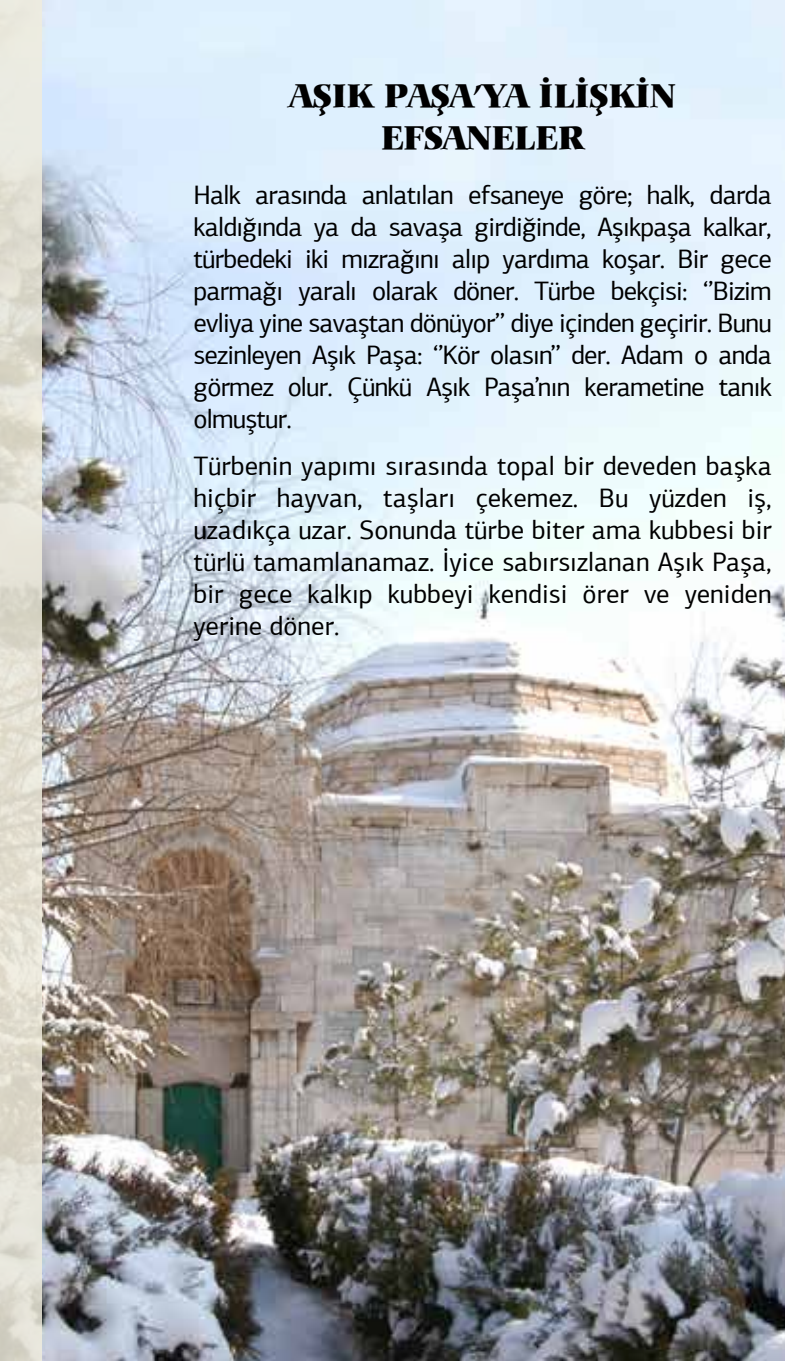
*Cümle dilde söylenen ol söz-durur
Cümle gözlerden gören ol göz-durur*

Aşık Paşa

AŞIK PAŞA'YA İLİŞKİN EFSANELER

Halk arasında anlatılan efsaneye göre; halk, darda kaldığında ya da savaşa girdiğinde, Aşıkpaşa kalkar, türbedeki iki mızrağını alıp yardıma koşar. Bir gece parmağı yaralı olarak döner. Türbe bekçisi: "Bizim evliya yine savaştan dönüyor" diye içinden geçirir. Bunu sezinleyen Aşık Paşa: "Kör olasin" der. Adam o anda görmez olur. Çünkü Aşık Paşa'nın kerametine tanık olmuştur.

Türbenin yapımı sırasında total bir deveden başka hiçbir hayvan, taşları çekemez. Bu yüzden iş, uzadıkça uzar. Sonunda türbe biter ama kubbesi bir türlü tamamlanamaz. İyice sabırsızlanan Aşık Paşa, bir gece kalkıp kubbeyi kendisi örer ve yeniden yerine döner.

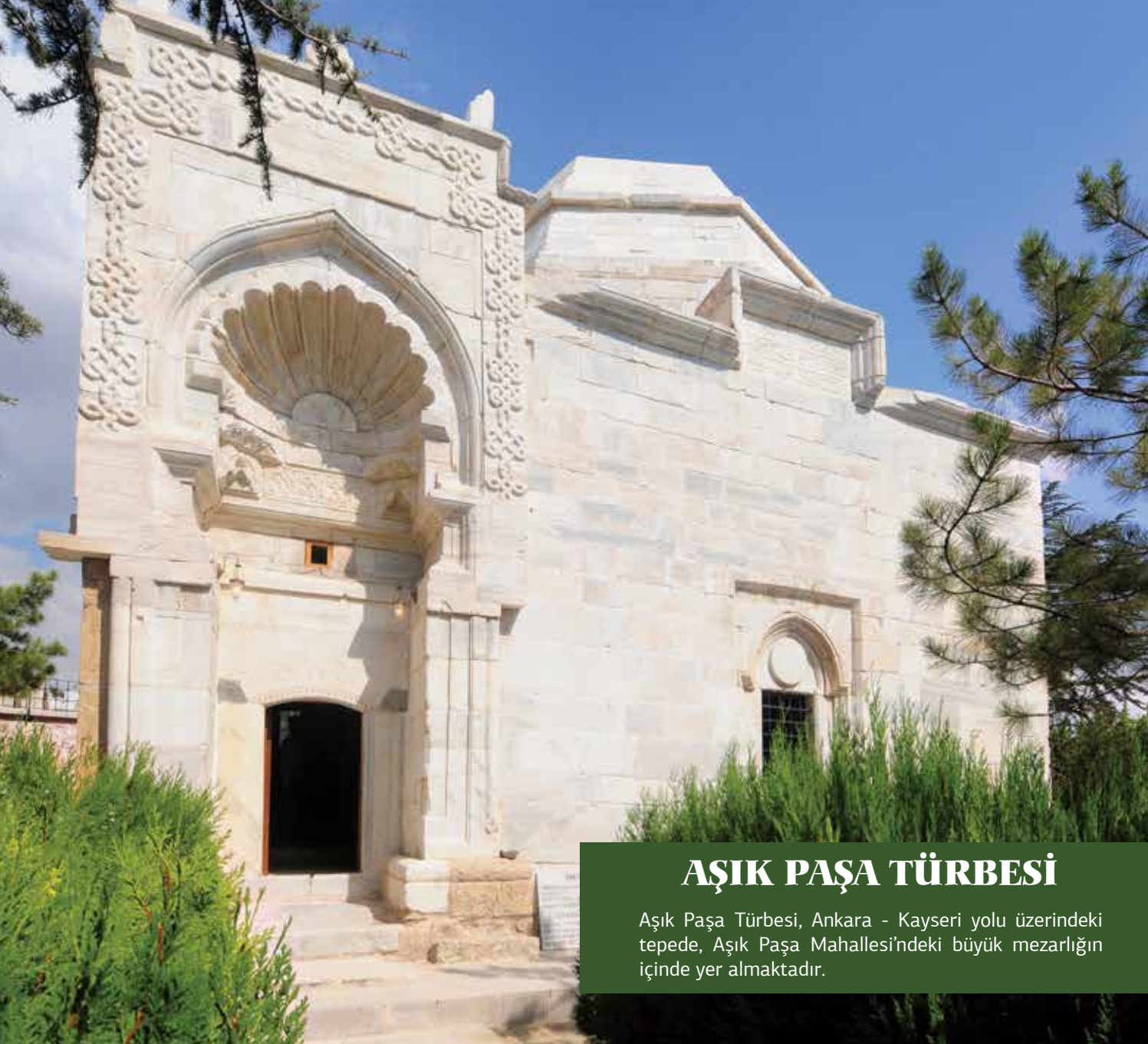

*Türk diline kimesne bakmaz idi,
Türlere her giz gönül akmaz idi,
Türk dahi bilmez idi bu dilleri,
İnce yolu ol ulu menzilleri*

Aşık Paşa

Aşık Paşa Türbesi

AŞIK PAŞA TÜRBESİ

Aşık Paşa Türbesi, Ankara - Kayseri yolu üzerindeki tepede, Aşık Paşa Mahallesi'ndeki büyük mezarlığın içinde yer almaktadır.

Türbe, Aşık Paşa'nın ölüm tarihi olan H. 733 /M. 1333 yılına tarihlenmektedir.

Türbenin batı cephe ekseninde, hemen saçak altı nda, üç yönden profilli silmelerle dikdörtgen biçimli çerçeve içine alınmış üç satırlık kitabe bulunur.

Okunuşu:

"Bismillahirrahmanirrahim

Sahip-i ilm-i ledun kutb-i yegâne merd-i hak fieyh Paşa İbn-i Muhlis İbn-i fieyh İlyas'dan Amed ender ha'bealem bâz şüd ender zeleş. Rûz-i sezde ez safar leyl-î şeşenbih ey fülân."

Anlamı:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla "Gizlilik bilgilerinin ıssı, aydınlatıcılar (mürşitler) başı, Yaradan'ın biricik eri, fieyh Paşa Muhlis'in, o da İlyas'ın oğludur. O bu âleme Ha' ve aynı harfin ebced tutarı 670'de geldi veZelege, Lam ve Cim harşerinin ebced tutarı 733 H. yılı 13 Safer Salı günü gecesi bu dünyadan uçtu."

Banisi kesin olarak bilinmemekle beraber, eratna veziri olan ve aynı zamanda Aşık Paşa'nın yeğeni olan Alaeddin Ali Şah tarafından yaptırılmış olduğu ileri sürülmektedir.

Kırgız çadırına benzeyen kubbesi ve yana alınan uzun, dar portali ile bilinen Selçuklu mimarisinden farklılık gösteren yapı, aynı zamanda simetriden kaçınan planıyla da farklı bir mimari anlayışının esiridir.

Türbe, Vakıfşar Genel Müdürlüğü tarafından 1935 ve 1975 yıllarında onarılmıştır.

Yapı, kuzey güney doğrultusunda, dikdörtgen planlı bir alana tek katlı, iki bölümlü olarak inşa edilmiştir. Kuzeydeki bölüm doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı, güneydeki bölüm kare planlıdır. Dikdörtgen planlı bölüm, yapının giriş mekanı olarak düzenlenmiştir. Kare planlı bölüm, içerisinde Aşık Paşa'nın sandukası bulunan türbe kısmıdır. Türbenin giriş bölümü daha dar ve yüksek tutularak yandaki bölümden ayrılmıştır.

Basık kemerli kapının yer aldığı giriş eyvanının kaş kemeri, iki yanda profilli duvar yüzüne oturtulmuştur.

Kemeri, üç yönden dikdörtgen biçimli bir süsleme çevreler. Geçmelerden biri peş peşe sıralanmış dairelerden, diğeri düğümle yapı lmiş örgüden oluşmuştur.

Giriş eyvanının kemer kavsarası, on dilimli istiridyeye kabuğu biçiminde inşa edilmiştir.

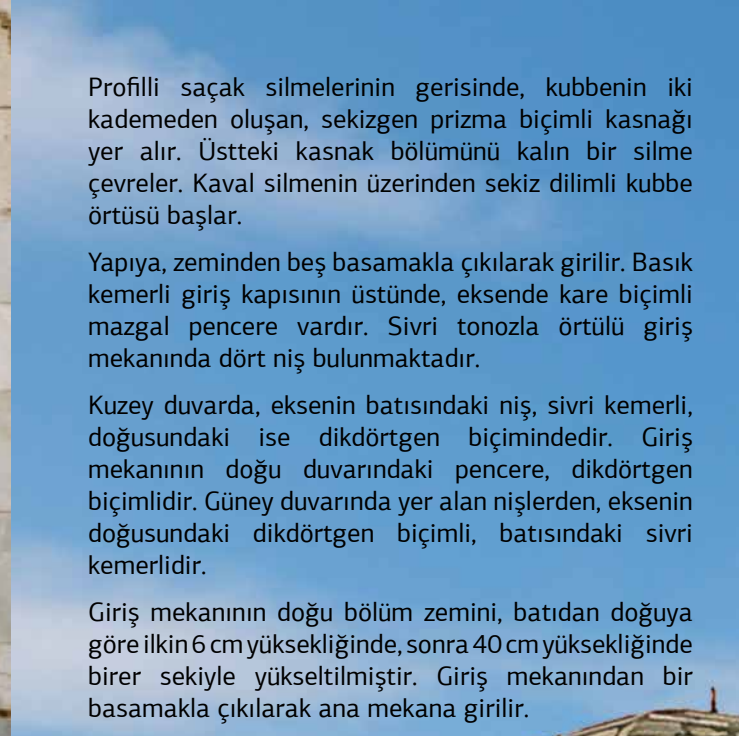
Kavsara başlangıcıyla basık kemer arasında yatay şeritler bulunmaktadır. İstiridyeye biçimli niş altı ndaki şeritte rumiler, geometrik panolar meydana getirecek şekilde düzenlenmiş ve bir palmet görünümü almıştır. Basık kemerli kapının kemer taşları üzerine yivlerle geçme taklidi yapılmıştır.

Bunlardan hemen basık kemer üzerinde yer alan düz şeritle, kavsaranın altındaki bezemeli şerit arasında profilli bir konsol bulunur. Bu konsol, eyvanın üç duvarını dolanarak yanlarda taş kemere kaide teşkil eder. Bezeme şeridinin iki yanı nda, köşelerde dilimli birer mukarnas yer almaktadır. Bezeme şeridi ile kavsara arasında birbiri üzerine bindirilmiş iki düz şerit dikkati çeker. Bunlardan alttakinin köşelerinde yan yana sıralanmış dörder mukarnas dilimi bulunur. Üstteki beş yüzeyle şeridin yüzeylerinin keşiştiği yerlere, dilimli birer mukarnas yerleştirilmiştir. Giriş bölümünün duvar yüzeyi en içten bir silme ile çerçevlenerek, eksene ve iki köşeye yerleştirilen birer taştan oluşturulmuş dendanlarla bitirilmiştir. Duvarın dış yan köşelerinde teppe üzeri konmuş, zar biçimli kaideler üzerine oturan başlıksız kaval silmeler, sütunce gibi düzenlenmiştir.

Batı cephe ekseninin hemen güneyinde yer alan dikdörtgen çerçeve ile belirlenmiş alan içerisine sivri kemer yerleştirilmiştir. Büyük bezemesiz madalyon bulunan kemer alanı n hemen altı na, dikdörtgen biçiminde pencere açılmıştır. Yapının güney ve doğu cephe eksenleriyle, doğu cephe eksenin kuzeyinde yer alan pencereleri, dikdörtgen biçimindedir. Doğru cephedeki eksenin kuzeyinde yer alan pencere lentosunda, devşirme malzeme kullanılmı ştır.

Kuzey cephe ekseninin doğusunda, bugün örülerek kapatılmış, dikdörtgen biçimli bir kapı açıklığının izleri mevcuttur. Saçak silmeleri yapının bütün cephelerini dolaşmaktadır. Saçak hattında, batı duvar eksenine üç satırlık kitabe panosu yerleştirilmiştir.

Profilli saçak silmelerinin gerisinde, kubbenin iki kademededen oluşan, sekizgen prizma biçimli kasnağı yer alır. Üstteki kasnak bölümünü kalın bir silme çevreler. Kaval silmenin üzerinden sekiz dilimli kubbe örtüsü başlar.

Yapıya, zeminden beş basamakla çıkılarak girilir. Basık kemerli giriş kapısının üstünde, eksende kare biçimli mazgal pencere vardır. Sivri tonozla örtülü giriş mekanında dört niş bulunmaktadır.

Kuzey duvarda, eksenin batısındaki niş, sivri kemerli, doğusundaki ise dikdörtgen biçimindedir. Giriş mekanının doğu duvarındaki pencere, dikdörtgen biçimlidir. Güney duvarında yer alan nişlerden, eksenin doğusundaki dikdörtgen biçimli, batısındaki sivri kemerlidir.

Giriş mekanının doğu bölüm zemini, batıdan doğuya göre ilkin 6 cm yüksekliğinde, sonra 40 cm yüksekliğinde birer sekiyle yükseltilmiştir. Giriş mekanından bir basamakla çıkılarak ana mekana girilir.

Sivri kemerli kapı, üç yönden dikdörtgen biçimli çerçeve içine alınmıştır. Kapının sivri kemeri, iki yanda sütunceler üzerine oturtulmuştur. Türbenin ana mekan kapısının iki yanındaki sütunlar, renkli somaki mermerdendir.

Ana mekanın doğu, batı ve güney duvar eksenlerinde yer alan pencereler, dış cephedeki biçimlerini içeriye aynen yansıtırlar. Ana mekanın köşelerindeki sütunları sivri kemerler birbirine bağlar.

